

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štempelj) znesse vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 „ 20 „
za četrt leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Zbor katoliško-političnega društva pri sv. Juriju na Šavnici, 8. t. m.

(Izv. dop.)

(Konec.)

Kakšni nasledki pa znajo iz tega izvirati? Bode li mir, edinstvo in blagostanje sledilo? Težko! težko! Zgodovina posvetna kaj družega uči. Država, ktera cerkev preganja, propade prej ali poznej. Kje je vsemogočno rimsko cesarstvo? Zdrobilo se je v napadu cerkve katoliške na skali sv. Petra. Kje je Turčija, pred ktero so se katoliške države tresle ko šiba? Slabi ino boleha, ter bo skoraj zaspala.

Kje so vladarji mogočni, ki so verige kovali cerkvi katoliški? Kje Napoleon I. in III.? Cerkev sovražna vladarja sta padla s prestola svojega v pregnanstvo, ter pokopana bila v tuji zemlji daleč od domovine, kjer je tekla zibelka njima.

Katoliški možje! Bojim, bojim se močno, da se tudi staroslavna Avstrija zaradi ovih postav tresti zamore; segajoče globoko v pravice cerkve katoliške, so seme, iz kterega zna splošna znotranja protinjava prirasti, ki vtegne nevarna postati celo obstanku Avstrije.

Da, možje! bojim se, da se zamore vneti hud boj, — ne z mečem, ne z ognjem — ampak boj, kakoršnega cerkev katoliška že 19 stoletij ima s svojimi sovražniki. Ovega boja cerkev kriva ne bo, toraj se ga tudi ne vstraši, ampak kadar ji bode napovedan, ga bode srčno sprejela, ter klicala svoje sinove katoličane pod bandero krščanstva za sv. reč. Mi katoličani bomo radi stopili v vrsto, ter

se zbirali okoli sv. očeta, najvišjega vojskovodja cerkve katoliške, se zbirali navdušeno okoli svojih višjih pastirjev, škofov avstrijskih, ki bodo gotovo, kakor na Pruskem, svoj glas povzdignili do presvetlega prestola za pravice svoje sv. cerkve. To bodo gotovo storili, saj jih je Bog postavil za vodnike katoliškega ljudstva. Škofe bomo podpirali zvesto in nevstrašeno s sv. molitvijo — našim orožjem — in pa z vsemi drugimi postavnimi sredstvi. V tem boju pa bomo prosili pomočnico kristijanov, kraljico nebeško, da nam pomaga k zmagi gotovi, saj se veljajo in bodo veljale besede Božjega Sina: „Vrata peklenke cerkve ne bodo porušile.“ (Živijo!) Preden pa končam svoj govor k navdušenju za sv. reč, priporočam Vam zbranim katoliškim možakom, da sprejmete enoglasno sledečo resolucijo:

„Katoliško-politično društvo pri sv. Juriju na Šavnici spozna, da predložene cerkvene postave segajo v pravice katoliške cerkve sploh, in še posebej žalijo pravice katoličanov v Avstriji, po starih pismih in veljavnih postavah jim zagotovljene. Predložene postave so seme, iz kterega zamore prirasti splošna znotranja zmešnjava, ki vtegne nevarna postati celo obstanku Avstrije in prestolu presvetlega cesarja. Zategadelj je dolžan vsak avstrijski katoličan, z vsemi postavnimi sredstvi delati na to, da predložene postave ne zadobijo veljave!“ (Enoglasno sprejeto in dolgo trajajoči živijo-klici!)

Po sprejeti resoluciji je predsednik svetoval zboru, da se adresa pošlje škofu, v kateri društvo katoliško svojemu škofu izreka svojo udanost, ljubezen in zvesto podporo z vsemi postavnimi sredstvi.

Potem je naznanil slavne možake, čvrste

poslance, kteri se bodo nevtrudeno trudili za katoliško cerkev, ter slavo zaklical grofu Hohenwartu, Greuterju, Hermanu itd. (Gromovita slava.) Tudi je nasvetoval, da se v imenu katoliškega društva zaupnica pošlje neprestrašnemu in nevtrudljivemu zagovorniku v državnem in deželnem zboru, g. Hermanu. Z veseljem je bilo tudi to sprejeto. Zaupnica pa se tako glasi:

Blagorodni gospod državni in deželni poslanec!

Navdušeno je veselje naše, da ste Vi, bl. gosp. državni in deželni poslanec, naše zupanje, kakor vselej, kaj lepo opravičili. Srčna hvala za tehtne govore Vaše v državnem in deželnem zboru, v kterih se kaže gola resnica, mnenje in gorke želje za pomoč prosečega — pa še neuslišanega ljudstva. Presrečna zahvala za trud Vaš neustrašen in junaško poganjanje Vaše v cerkvenih in narodnih zadevah in pravicah.

Ponižno pa prosimo Vas, bl. gosp. državni in deželni poslanec, da tudi v prihodnje enako junaško in nevstrašno hodite po enako pravi poti:

„Vse za vero, domovino in cesarja!“

To prosimo toliko bolj gorko, ker so od ove poti popolno odpadli nekdanji naši voditelji in rojaki.

Vi, blagi gospod, ste naše trdno upanje, močna naslomba in zvest branitelj. Naš ponos. Anton Kocuvan l. r., k. dr. predsednik; Matija Županec l. r., namest. pred.; Urban Munda l. r., zapisovalec; Jernej Kočar l. r., nam. zapis.; Fereni Franc l. r., denar., Kreft Anib in Šek Mat., odborniki.

Zaupnica je bila s posebnim veseljem in slavaklici g. Hermanu enoglasno sprejeta.

Podlistek.

Zgodovinar dr. Aleksander Jurij Suppan.

(Dalje.)

Ti viri bi zlasti oziroma na že omenjene splošne zgodovinske resnice g. profesorja dalje bili poučili:

2. Da vsa skrb, vse poglavitno ravnanje cerkveno proti krivovercem je šlo vedno na to, z opominjevanjem in poučevanjem k spoznanju resnice in k spreobrnjenju pripraviti tiste, ki so bili v kaki verski zmoti, trmaste in trdovratne pa nazadnje izobčiti iz cerkvenega občestva. To izobčenje je bilo v tistih strogo vernih časih, v kterih ni bilo ne duha ne sluha o liberalnem indiferentizmu, že samo po sebi silno huda kazen, še hujše pa zato, ker iz cerkve izobčen je po splošnem javnem mnenju in po državnih postavah bil izobčen

tudi iz državno družinskega življenja, in so se ga ko kužnega drugi morali ogibati.

3. Da kazni, ki so po izobčenju zadele trdovratnega krivoverca, niso bile cerkvene, ampak posvetne kazni, ktere je državna oblast stavila zato, ker so se trdovratni krivoverci iz že omenjenih razlogov prištevali drugim nevarnim hudodelnikom; in te kazni so bile zlasti ostre gledé že znanih fanatičnih katarcev.

4. Da, kakor javno mnenje sploh, je posebno cerkev morala imeti krivoverstvo za najnevarniše hudodelstvo, da tedaj tudi ni mogla in ni smela potuhte dajati trdovratnim krivovercem s tem, da bi jih bila branila proti kazenskim postavam, kterim so bili po izobčenju zapadli. Saj še krotak Melanhton ni mogel dosti pohvaliti Kalvina zato, ker je krivoverca Serveta k smrti obsodil, ter dal ga vreči na ognjeno grmado. „Zdaj in na vse čase ti mora cerkev na vso moč hvaležna biti. Jaz se popolnoma vjemam s tvojo sodbo, in trdim, da je vaša gospóska popolnoma po pravici ob življenje ga pripravila.“ Tako piše Kalvinu krotki Melanhton, in sicer v drugi polovici šestnaj-

stega stoletja, tedaj o času, ko pod milim solncem protestantske svobode v verskih rečeh krivoverstvo ni le zgubilo svojega pomena, ampak po Luterovem zgledu in načelu še pridobilo si pravno veljavo.

5. Da, ako je cerkev, odkar so katarci jeli razsajati, opominjala posvetne gosposke na dolžnost, po kazenski postavi ravnati s temi fanatikami, bila je v to prisiljena po istem načelu, po kterem je sleherni prisiljen braniti samega sebe v tisti sili, v tistem napadu, v kterem ne velja drugo, nego: „konec mora biti ali tebe, ali mene“. Dokler so ti katarci na skrivnem živeli in druge pri miru pustili, je tudi cerkev pri miru jih pustila; naložila je pa posvetnim oblastnikom dolžnost, obračati postavne kazni na te katarske sekte prvokrat v vesoljnem lateranskem zboru l. 1179 zato, „ker ti krivoverci“, kakor pravijo zborova poročila, „predrzo razširjajo svoje zmote in priproste v nje zapeljujejo, ker pravoverne s silo napadajo, ter ne prizanašajo ne cerkvam, ne vdovam, ne sirotam.“ Tudi Llorente navaja te zborove spise, pa ko liberalen pošte-

Potem je predsednik omenil, da graški liberaluhi hočejo obligatoričen civilen zakon, za čigar vpeljavo se bode prošnja vladi poslala.

Katoliški zbor je sklenil, energično protestirati zoper ovo željo, ter vladi naravnost naznaniti, kaj mislijo verni katoliški Slovenci o zakonu in kakšnega hočejo imeti.

Se bode v kratkem zgodilo.

Zastran preuredbe srenj je zbor sklenil v posebnem pismu do deželnega zbora mnenje vsake srenje naznaniti. Konečno je izrekel predsednik slavo sv. Očetu, branitelju cerkve katoliške, presv. Cesarju, vladarju katoliškemu, vsim škofom avstrijskim, posebno Jakobu Maksimiljanu, vsim junaškim braniteljem cerkve katoliške, državnim poslancem — in dolgo trpeči živjoklici so odmevali po dvorani.

Okoli 5. ure je bil zbor sklenjen, kateri je trpel skoro dve uri in pri katerem je predsednik vse sam razpravljaj, zato so mu tudi od zbora veseli živjoklici in pristrčna zahvala doneli.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane 23. marca. „Narod“ pravi, da je bil prisiljen protiviti se Hohenwartovi volitvi; resnica pa je le ta, da je zdaj prisiljen, svojo napako spoznati, pa ne vé prav, kako bi rekel, da bi zopet svojo revšino in nedoslednost na druge zvalil. Suče jo tako, kakor bi se bil Hohenwart malo mičkeno k „Narodu“ spreobrnil in vsaj nekoliko pravnarje zatajil (Risum teneatis . . .)! Danes je malo rekel, jutri utegne že povedati, da se je Hohenwart k „mladoslovencem“ spreobrnil. Ko bi le enkrat Hohenwart katoliško cerkev in pa Greuterja zakleti hotel, pa sta vkup z „Narodom!“ Saj cerkev je malokomu več dobrega storila, kakor marsikterim „narodovcem“; do brotnike sovražiti in obrekovati je menda tedaj „Narodova“ prva „čednost“ in vrhunec „omike!“

Iz Kranja 19. marca. (Izv. dopis). Podučitelj Kušter je tedaj postal nadzornik ljudskih šol na Gorenjskem in tako bo on, ki sam nima še postavne zmožnosti za podučevanje, nadzoroval učitelje, ki to postavno zmožnost imajo. Kdo se smija? Tiho! Nemec pravi: „Wem Gott gibt ein Amt, dem gibt er auch Verstand.“ Mi pa pravimo: „Kdor je liberal, zagrizen sovražnik duhovščine, votel nemškutarček in povrh še kak klečeplaz, kakor Narod pravi; tak se brez opover gladko plazi čez

vse paragrafe vedno višje do mastnih služb; je pa kdo narodnjak in zraven še duhovnik, mu vržejo kako suho kost, ali pa mu še te ne privoščijo, marveč ga ograde s paragrafi, da se nikamor ganiti ne more. „Jo so ist gesetlich.“*)

Iz Gorenjskega, 18. sušca. A. P. (Izv. dop.) Po razrešenju katol.-polit. društva bi bilo želeti, da bi se polit. društvo „Slovenija“ bolj razširilo, če le v program privzame, da hoče braniti tudi katoliško Cerkev in njene pravice. Ako se v to podá, jaz precej pristopim in smete me zapisati.

Iz Gorenjskega. . . . ski. (Izv. dop.) Dr. Razlag, katerega smo Gorenjci že zdavnej spoznali, kakšen tiček je, je tedaj zdaj pokazal pred vsim svetom, kaki „program je njegova oseba“; ali z drugimi besedami: zdaj si je mož snel z lastno roko šemo raz obraza. Ali se veste še domisliti, možje, ki smo 16. oktobra l. l. po končani volitvi v Kranji pred Jahačevo hišo stali, kaj sem Vam jaz o Razlag-u prerokoval? Djal sem: Ta človek ni za vsem boljši od slaboglasnega Ceneta Kljun-a. Kakor njega dni unemu, je tudi zdaj temu edino le na tem, da bi srečno se vril v državni zbor; — ondi bo enako Kljunu tudi Razlag pokazal svoje pravo lice, slinil in prilizoval se vladi tako dolgo, da mu zamaši usta s kako odlično in mastno službo. Nekaj se je že spolnilo, nekaj se še zna, kajti pri nas je, kakor nas je žalibog že mnogo britkih skušenj učilo, marsikaj mogoče. Vendar ne zavidamo Razlaga, ako se mu spolnijo tudi želje najbolj visoko leteče; obrajtal ga tako nihče več ne bo, komur se je zljubilo študirati njegov značaj, če ga tudi postavijo za deželnega predsednika, „Hofrath-a“, al če postane magari „Beust II“. Veliko si s tem možem — veter-njakom — ne bo nihče pomagal, ne vlada in ne oni srečni Notranjci, katere na Dunaji tako izvrstno zastopa**). Po eni strani pa moramo Razlaga občudovati, in to je po umetnosti, po kateri je tako vrlo-dobro v „rajhsratu“ samega sebe naslikal ali fotografiral v znanem svojem

*) Razpravo o g. Derbiču in g. Kuštru smo izpustili, sicer bi bil moral Slovenec zopet na policijo. Vr.

**) Odslej menda ne bo nobene „bernje“ več za stradajoče Notranjce, — osobito za srečno Loško dolino; — in tudi za enako osrečene Dolenjce ne, katerim znani fajmošterski dedič „Fajfar“ tako pogumno brani njihove pravice zoper točo, lakoto itd.!? Pisavec.

govoru za nove verske postave. Mož je sanjal, koj v uvodu nekaj o „ekstremih“, ravno s tem pa pokazal samega sebe od pête do temena, kako „mnogo skušen“ in učen velikan da je. Ali nista to „extra-ordinär ekstrema“, ako je bil človek svoje dni dobro znan bogoslovec, zdaj pa sam sebe „degradira“ za kovaškega pomagača, ki za svojo lastno mater, katoliško cerkev, pomaga kovati vklepne verige? Ali nista to ekstrema, ako eden v domačiji hoče biti kolovodja med onimi, ki so si na svojo zastavo zapisali geslo: „Vse za zedinjeno Slovenijo in nič brez te“, v državnem zboru pa mu je še ta mrvica avtonomije, ki jo posamezne dežele še imajo, veliko preveč, ter očitno kaže, da bi mu bilo najbolj po volji, naj bi se vse že tako do golega obstrižene pravice posameznih dežel zgnjetle v en „cmok“, ki naj bi bil zabeljen, se ve da, z „zasko“ nemško-pruskega liberalstva? Ali nista to ekstrema, ako se mož, ki se je ravnokar še šulil v prve vrste odličnih slovensko-narodnih prvakov, čislanih govornikov, najdenih odvetnikov in, Bog zna, kam še vse, ako se ta mož pusti vzeti od nemčurske „parčanelice Schaffer-léka“ v „Schlepptau“, se poniža koračiti „in seinem Gefolge“, ter stopiti dalječ za njim, pa iz enacega namena, na govorniški oder dunajske lesenjače, in tam gor vezati otrobe enako človeku, o katerem naš gorenjski kmet pravi, da „bléde“? Slabšega „paškvila“ pač ni za vse liberalske kovače novih verskih postav in za njihovo početje, kot to, da jim je bil v državnem zboru pri obravnavah njihovega zdavnaj že lačno zaželjenega predmeta, mali predplesaleček Schaffer-ček, kolovodja*). Če je že Razlag imel tak pogum, pokazati pred vsim svetom, da je to, kar se je naučil v bogoslovji, poslal na prodaj na „Tandemarkt“, naj bi bil stopil vsaj on kot seženj visok mož prvi na oder, češ: „Evo me bratje liberalci in renegati, kakov kavelj sem, nad menoj se „špeglejte“, da mi nismo nič več taisti „slovenski Tirolci“, za katere nas je svet dozdej imel!“ Na tak govor, bes pri tleh! to bi bil plosk na levici; — na ramah bi bili odnesli morebiti dolgega Razlaga njegovi častilci iz lesenjače, in Bog zna, če se ne bi bila obhajala na večer v kaki krčmi že tudi „zahvalnica“, to se ume, da po novih verskih postavah.

Ja, očka Razlag, če jo boste še kaj dolgo tako „furali“, kakor ste pričeli od leta sem, vas čaka vkljub temu, da ste „Reichsraths-Abgeordneter“, vendar morebiti le „grand-fiaška“, in na nobeno reč se manj nikar ne zanašajte, kakor na „glorije“ in „hosane“, ktere vam poje zdaj liberalni svet. Ti ljudje vas sicer lahko hvalijo, ker to nič ne „košta“; — kakor pa se v loteriji silno težko zadene „terna“, ravno tako tudi ne morejo postati lahko vsi renegati „štogoltarji“, „hofróti“, „ministri“ itd. Kam bi tudi vlada z njimi, saj previdite sami, da vas je vendar le nekoliko preveč. Ali tudi z nekim drugim faktorjem je treba pri takih eksperimentih računati, za ktere ga so imeli Rimljani izraz „tempora mutantur“. Kolo časa se namreč včasih šmencano čudno zavrti. In Nemci, tudi ti imajo vkljub svoje inteligentne olike v svojem govoru kaj zbodeče izreke za nekatere može, n. pr. „mein Herr, verduften Sie“. Očka Razlag! pri svojem narodu ste že „verduftali“; pazite, da tudi pri

**) Tudi naš „Brenclj“ je dobil s tem dober „Stoff“ za sliko, kako jo težavno (Nemci pravijo „schwerfällig“) maha očka Razlag s krošnjo, obloženo z teologiškimi vednostmi in nasvetovanimi dostavki k novim verskim postavam, za gibčnim dr. Schaffer-čkom. — Kam človeka „bistra pamet“ s časom ne pripelje! — Pis.

njak, izpušča ravno te razloge, na ktere zbor opira svojo določbo in nad katerimi je vse ležeče. In čem bolj so se množile razne družine katarcev, tem hujše so razsajali, tem večji bila je tudi sila in dolžnost braniti se zoper nje ravno tako, kakor zoper fanatične mahomedance. Kajti bili so že tako silni in množni, da Tuluzki grof, Rajmund po imenu, je moral tožiti: „Ta krivovera je tako narastla, da cerkve propadajo in se podirajo, in še celó otroci se več ne krščujejo. Cerkvene kazni nič več ne zdajo, treba je seči po svetnem meču“.

6. Da cerkvena inkvizicija, to se pravi, cerkvene sodnije pod vodstvom škofov in potem dominikancev, je po svojih pravilih imela namen skrbeti, da se kuga obstanku kršansko-društvenega življenja toliko nevarnih katarskih zmot omeji in odstrani. V ta namen so te cerkvene sodnije imele nalogo, po katarskih krivovercih popraševati, jih podučevati in k spreobrnjenju pripravljati, trdovratne pa izobčevati. In da bi ne bil kdo po krivem obdolžen, da bi ne zadele državne kazni tudi kakkega nedolžnega, niso smeli po pravilih inkvizicije

posvetni sodniki nobenega kaznovati, dokler ga ni škofijska sodnija spoznala in razglasila za trdovratnega krivoverca. In to je tisti „Henkeramt der päpstlichen Inquisition“, s katerim je naš učeni zgodovinar strašil svoje nič manj učeno poslušalstvo.

7. Da te inkvizicijske sodnije so bile po cerkvenih postavah gledé sodnijskega preiskovanja in dokazovanja boljše uredjene, kakor ktere koli druge sodnije. Dasi tudi se ni izključilo trpinčenje, katerega so se tedanje sodnije sploh in navadno posluževale za dokazovanje, se je to sredstvo vendar-le redkokrat smelo rabiti in v posebno določenih primerljajih. Ne dá se sicer tajiti, da so posamezni sodniki, zlasti iz dominikanskega reda, sem ter tje v svoji prenapetosti preostro ravnali, pa ravno tako gotovo je, da tako izjemno ravnanje ni samo nasprotovalo črki in duhu cerkvenih postav, ampak da so zoper tako prenapeto ostrost papeži naravnost povzdigovali svoj veljavni glas.

(Konec. prih.)

svojih novih prijateljih ne boste. Prevelika „žajfa“ bi bila to za vas!

Dunaj 23. marca. — Državni zbor sedaj obravnava budget. Dr. Raziag je v dotičnem odseku predlagal pomnoženje okrajnih zdravnikov, pa odsek je prestopil na dnevni red. Zopet nov dokaz, kako malo se gospodje liberalci brigajo za potrebe ljudstva. Vlada bi bogoslovsko fakulteto v Inšpruku rada vzdržala in je v budget za njo postavila 8000 gld., liberalci pa jo na vsak način hočejo odpraviti. Pa ker bi bil razpor z ministerstvom nevaren za liberalno sistemo, zato so v klubu levičarjev sklenili, omenjeno svoto sprejeti med izvanredne izdatke, pa ob enem ponoviti prejeto resolucije, da se naj ta fakulteta odpravi. Fux in Roser hočeta pri ti priliki staviti tudi predlog, da naj se jezuiti in ž njimi sorodni redovi iz Avstrije odpravijo. — Verski odsek gosposke zbornice se podvzuje in če pojde tako naprej, bode prva postava še pred Velikonočjo dognana. Škof Zwerger je v odseku povdarjal katoliško stališče, pa Stremajer, Lichtenfels in Hasner so mu nasprotovali; se ve, da ti gospodje bolje vedo. Kaj je katoliško kakor škof Zwerger! — Iz zanesljivega vira se poroča, da od vsih škofov podpisano oporekovanje zoper verske postavbe je jako odločno. Nekteri škofje Rauscherjeve sorte so priporočali, naj se mehko ravna, zlasti s Stremajerjem, ker bi njegov naslednik utegnil še hujši biti, pa večina je vse te pomisleke brez posebne sile zavrnila. — Novi papeževi nuncij, Jakobini, je eden naj boljših diplomatov in še le 40 let star. Velikonočni teden ga pričakujejo na Dunaj, ktere kardinal Falcinelli zapusti 10. aprila. — Preteklo soboto je napravil grof Andrassy veliko večerno veselico, na katero pa ni bilo nobenega izmed na Dunaju bivajočih škofov, kar nekatere nekoliko grabi. Pa so res čudni katoliški školje, da k takemu gospodu — pa v postu — in sicer v saboto — ne gredo na sijajno večerjo, kjer bi bila Vratislavski kneroškof pa Bizmarkov zustopnik Schweinitz krenjalo kaj o zaprtih škofih, Poznanjskem in Trevirskem, kardinal Rauscher pa Viktor Emanuelov zastopnik grof Robbilant o poslednji okrožnici papeževi itd. Ali bi ne bilo to razkošno? —

Ogrska je tedaj dobila novo ministerstvo, ktero se pa čisto nič ne loči od prejšnjega, razun da je izstopila najboljša moč, ministerski predsednik Szlavy. Na njegovo mesto je stopil predsednik zbornice poslancev, Bitto s temi-le tovariši: Ghyczy za denarnega ministra, Bartal za kupčijskega, Wenckheim za dvornega, Zichy za komunijskega, Trefort za učnega, Pauler za pravnega, Szende za honvedskega, Pejačević pa za hrovaškega. Vsakdo vidi in tudi najiskrenejši prijatelji Andrassyjevi pripoznavajo, da to ministerstvo je le začasno, in da se bodo kmalo zopet ponavljale zadrege, v ktere so liberalni Deakovci spravili Ogrsko. Druzega madjarom, naj se še tako branijo, ne bo ostalo, kakor da bodo morali razpustiti državni zbor in razpisati nove volitve. Ni dvoma potem, da Sennyey-eva stranka pride na krmilo, ki bode deželo rešila sedanjih zadreg.

Vnanje države.

Pruska, 21. marca. Katoličani se čedalje bolj gibajo. Na sv. Jožefa dan se je zbralo okoli 3000 katoliških prebivalcev Kolonjskih v škofijskem poslopju, da so svojemu škofu, ktere bode tudi kmalo zaprli, izrekli svojo vdanost in zvestobo. Iz enakega namena

so 18. t. m. iz raznih krajev monastirske škofije prišle deputacije k monastirskemu škofu, ktere ga čaka enaka osoda. Iz nekega kraja jih je šlo toliko na pot, da so hoteli najeti poseben železničen vlak, pa vodstvo jim ga ni privolilo, češ, ker velja klerikalni demonstraciji. Kaj bo li Bismark potem počel, ko bo zapri vse škofo? — V državnem zboru se je 21. t. m. razpravljalo o zidanju novega poslopja na Dunaju za tamošnjega poslanca. Vlada je za prostor odmenila 150.000 tolarjev. Temu predlogu je nasprotovala katoliška in konservativna stranka, pa je pri glasovanju vendar le obveljal s 169 glasovi proti 133.

Španjska, 21. marca. Karliski so jo vdarili prek reke Ebra in se zbirajo pri mestu Burgosu, ter nameravajo Serranu pot proti Madridu zapreti. Od 10. do 12. t. m. so razdajali železnico med Mirando in Santandrom. Tudi v Valenciji jako napredujejo ter so v beg zapodili republikanskega generala. Serranu se slabo godi in moral bo kmalo se vdati, kajti primanjkuje mu najpotrebnejši reči, denarjev. Pomanjkanje je že tako veliko, da vradnikom ne izplačujejo več njihovega zaslužka. — V Bilbao so zopet začeli streljati in mesto se ne bo moglo več dolgo braniti.

Domače stvari.

(Pogreb deželnega predsednika) grofa Auerperga je bil jako sijajen. Kakor smo že zadnjič povedali, so truplo iz kolodvora pripeljali v deželno hišo, kjer so ga ob pol petih vzdignili in prepeljali k sv. Krištofu; spreved so vodili mil. knezoškof, spremljani od vsih korarjev, 14 drugih duhovnov, skoro vsih frančiškanov. Vdeležile so se ga tudi vse vradnije, vse šole in razna društva s svojimi zastavami. Mestna gosposka je bila povabila tudi narodna društva, da bi se pogreba vdeležila „in corpore“, pa vdeležila so se ga le privatno, kar je po strastnem članku v „Tagblattu“ od 21. t. m. čisto naravno in opravičeno. Tudi družih spremljevalcev, deželnih in vojaških, bilo je veliko, še več pa gledalcev, kterih so bile vse ulice tako polne, kakor pri procesijah o sv. Telesu. Ker je bila ravno nedelja, so ljudje iz okolice, ki so bili prišli k popoldanski službi božji, počakali, da so videli slovesen spreved. Po ulicah, skoz ktere se je šlo, so bili prižgali plinjavo. Še nekaj nenavadnega in jako ginljivega je bilo pri tem pogrebu. Pri gosposkih ljudeh je namreč navada, da žena ali mati ne spremi umrlega moža ali otroka k pogrebu. Pobožna vdova ranjega grofa pa, rojena grofinja Zofija Korinska, je šla s svojima hčerkama prva za mrtvaškim vozom in je s tem dala lep zgled vsim ženam. Za njo sta šla dva njena brata in pa brat ranjega predsednika. „Narod“ ranjega po svoji stari navadi psuje, nemški liberalni listi pa pri ti priliki, ko njega preslavljajo, strastno udrihajo po narodni stranki. Oboje je nepristojno; kadar je ranjki predsednik kaj storil, kar nam ni bilo prav, povedali smo mu takrat, kar mu je šlo, zdaj pa ga nočemo soditi, zdaj je njegova dela sodil nek Višji, ki je videl tudi njegovo srce in njegove namene. Pred smrtjo je z veliko pobožnostjo prejel sv. zakramente in umrl z vdanostjo v voljo božjo, zato upamo, da mu je bil Bog pri sodbi milostljiv.

(Zoper konfiskacijo) 27. številki „Slovenca“ smo pri deželni sodnji oporekali. Očitna obravnava, pri kateri bode „Slovenca“ zastopal g. dr. Costa, bo 8. aprila ob 9. uri v sodnijski hiši na starem trgu.

(Zadnji „Slovenec“) je bil zaradi nekega dopisa iz Ljubljane zopet konfisciran. Naj tedaj p. i. naročniki ne zamerijo, če so ga pozneje dobili v roke, ker ga je bilo treba še enkrat natisniti.

(Iz seje deželnega odbora 3. marca.) Dopis deželnega predsedstva, da je od deželnega zbora kranjskega 20. decembra l. 1873. sklenjena postava „o nadaljevalnih ljudskih šolah“ od cesarja potrjena, vzel se je na znanje. — Oddale so se sledeče službe v uradu deželnega odbora: služba kancelijskega oficijala pri deželni pomoč. pisarni praktikantu Jožefu Zanoškarju, služba računovodskega oficijala ingrosistu Hermanu Tomanu, služba računovodskega ingrosista praktikantu Valentinu Vojvodi in služba kancelijskega asistenta v blagajnici praktikantu Josipu Paternostu. — Dopis deželnega predsedstva, da je ministerstvo pritrdilo, da okrajne blagajnice ostanejo tudi leta 1874, vzel se je na znanje. — Županstvu občine sv. Jošta pri Polhovem gradu se vелеva, da zadnji čas v 4 tednih ima novo volitev občinskega zastopa izvršiti, če ne, zapade kazni.

(Razglas.) C. k. deželna vlada na Kranjskem naznanja, da se uradni ukazi takih uradov, kterih pisma so poštne prosti, do uradov ali srenj, ki imajo svoj statut, pa vendar morajo poštino plačevati, morajo sprejemati in če se nočejo, je iskati pomoči pri deželni uradnji, ne pri sodnji. Ako se pa kaka privatna oseba, do ktere pride tak uradnijski dopis, ustavlja prejeti ga in plačati poštino, se ji po magistratu, županstvu itd. siloma izroči in poština iztirja.

(Prva porota) ali sodba s priseženimi možmi po novi postavi se je v Ljubljani vršila včeraj, ponedeljek 23. t. m. Zatožen je bil 19 let star hudodelnik, kteri je čez 40 let starega oženjenega kajžarja in očeta 5 še nepreskrbljenih otrok ubil. Ker zatoženec ni tajil, je bila sodba kmalu pri kraju. Hudodelnik, v Ljubljani rojen in na kmetih brez vsega šolskega poduka izrejen, je skesan pripoznal svoje hudodelstvo in bil kriv spoznan in obsojen ter vsled mnogo olajšalnih razlogov na 3 leta težke ječe. Porotniki so bili izbrani iz različnih krajev kroga ljubljanske deželne sodnje. Ta teden bo še nekoliko porotnih sodeb.

Razne novice.

— Kranjsko čebelarско društvo razglašja s prvo številko t. l. prvi imenik udov, kteri so od 30. julija 1873 kot dneva ustanovljenja društvu pristopili, ter prosi o tej priliki vse dobrotnike in prijatelje človekoljubnih dejanj, naj blagovolijo podpirati naše društvo z obilnim pristopom. Vsakemu domoljubnemu deželanu je mar — mu mora mar biti — da se povzdigne obrtnija in poljedelstvo, tedaj tudi čebelarstvo, ktero se ravno po slovenskih deželah že stoletja goji, pa vendar ni na stopinji današnjih věd, zato tudi ne donaša zaželene koristi. Na očitnih krajih, v očitnih zborih se mnogo govori o uboštvi nižjih stanov, o presilnih davkih, o potrebah malih posestnikov — vradni list „Laibacher Zeitung“ daje res tudi vradni dokaz o resnici tega, ker dan na dan razglasuje toliko eksekutivnih dražb! — Evo tedaj, naj besedam sledijo tudi djanja! Zaneumarjeno polje čebelarstva se je začelo orati znanstveno in dejansko, naj bi se od vseh strani podpiralo, dokler ne rodi zaželene koristi!

Slavno c. k. ministerstvo za poljedelstvo pravično pripoznava, da je treba malim posestnikom zlasti v južnih deželah države po-

vikšati zmožnost za vplačevanje davkov, dovolilo je že za prvo leto na blagodušno priporočevanje kmetijske družbe 200 gl. in pozneje še 675 gl., tedaj smemo upati, da tudi za naprej nam ne odreče potrebne podpore. Vendar malo število kakih 400 udov ne zadostuje, da bi se napredovalo, ter deželi koristilo, ker letni donesek je premajhen; tu pomaga le množina udov.

Zato kličemo možem vsih strank naše ljube domovine, brez ozira na politično mnenje vsakterega: Združimo se in pomagajmo si kakor udje ene celote, države in človeške družbe na polji, kjer politika jenja, kjer se nam ponuja čistejše veselje in za sodelovanje hvaležniši zavest.

Kdor opazuje druge družbe, n. pr. Moravsko čebelarstvo, katera se je začela pred 7 leti in šteje že več kot 1300 udov in jo primerja naši Kranjski, vidi, da je tam 400 Brnskih odličnih imenitnikov in vradnih načelnikov, tedaj tretjina udov, in pri nas ne prav 2%! Na Kranjskem štejemo le iz med duhovnikov veliko udov — reč in okoljščina, ktera človeka lahko sili misliti, da le ti resnobno spoznavajo pravno in plemenito vrednost čebelarstva ter ga tudi z združenimi močmi hočejo podpirati in gojiti v prid in blagor nepremožnih; vsi drugi stanovi zaostajajo bolj ali manj. Prosimo tedaj zlasti velikoposestnike, ki so in morajo biti prvi podporniki kmetijskega gospodarstva, potem učitelje, vradnike, ter vso gospodo po mestih in po deželi, naj blagovolijo našemu društvu pristopiti, da z „združenimi močmi“, s podukom in izgledom pospešujemo blagi namen društva, dokler ga v prid posameznih in dežele ne dosežemo.

Smerek, 1. januarija 1874.

Baron Rožič-Rothšic,
predsednik.

— Nabiralna (rekrutna) komisija bo opravljala svoj posel na Kranjskem tako-le: 7. in 8. aprila oprostilna obravnava za mestno okolico Ljubljansko, 9., 10., 11., 13. in 14. aprila nabiranje novincev (rekrutov) v tem okraju. V Radolici: 16. apr. oprostilna obravnava, 17., 18. in 20. apr. nabiranje novincev. V Kranji: 22. in 23. apr. oprostilna obravnava, 24., 25., 27. in 28. apr. nabiranje novincev. V Planini: 15. maja oprostilna obravnava, 16., 18. in 19. maja nabiranje novincev. V Postojni: 21. in 22. maja oprostilna obravnava, 23., 26. 27. in 28. maja nabiranje novincev. V Ljubljani (za mesto): 9. apr. oprostilna obravnava, 10. in 11. apr. nabiranje novincev. V Kamniku: 13. in 14. apr. oprostilna obravnava, 15., 16., 17., in 18. apr. nabiranje novincev. V Litiji: 20. apr. oprostilna obravnava, 21., 22. in 23. apr. nabiranje novincev. V Krškem: 25. in 27. apr. oprostilna obravnava, 28., 29. in 30. apr. nabiranje novincev. V novem mestu: 4. in 5. maja oprostilna obravnava, 6., 7., 8. in 9. maja nabiranje novincev. V Črnomlju: 11. maja oprostilna obravnava, 12., 13. in 15. maja nabiranje novincev. V Kočevji: 18. in 19. maja oprostilna obravnava, 20., 21., 22. in 23., maja nabiranje novincev.

— Tatvina. — Iz Šmarije se nam poroča: V Zalogi, šmarijske fare, je 14. t. m. po noči pokradeno meso od dveh prešičev, enega teleta in vsa zabelja; dalje 4 mernike iztrebljenega ječmena, 19 lohti platna ravno od tekavca. Vse skupaj je bilo vredno 78 goldinarjev. 17. t. je župan z žandarji pregledoval okolico in preiskoval sumljive hiše, pa ni nič našel. Skoro bomo morali v „Slovincu“ napraviti poseben predal za tatvine, o katerih

se nam iz vseh krajev poroča. To je sad nove ère; če vera celó ne bi bila potrebna za zveličanje, potrebna bi bila k časnemu pridu in miru.

— Smešno. Nek uradnik ni bil veliko let v cerkvi. Bil je prestavljen na deželo; spoznal je potrebo, da bi se vsako nedeljo pokazal v cerkvi. Pride v hišo božjo ravno, ko je duhoven začel brati evangelij in so verni vstali. Uradnik je mislil, da so ljudje vstali, da bi njega pozdravili, zato se je priklanjal na vse strani, mel si je roki in je blagotno mignil z roko, da bi se le vseli.

— Zapisnik po železnici v Trst vpeljanega lesa. Meseca januarija t. l. je bilo vpeljanih: 260.805 žagavnic, 34.459 škuret ($\frac{1}{2}$ “), 9.593 dilj, 57.625 remeljnov in polremeljnov; 2.777 hrastov, 26.196 raznih tramov, 158.470 raznega rezanega lesa. Skupaj 540.934 kosov. Nadalje je bilo vpeljanih 5.655 butar žagavničic (tavolette) in pa 3.436.940 dog za sode.

Meseca februarija pa je bilo vpeljanih: 216.596 žagavnic, 3.942 škuret ($\frac{1}{2}$ “), 8.189 dilj, 43.637 remeljnov in polremeljnov, 1.554 hrastov, 14.213 raznih tramov, 126.561 raznega rezanega lesa, skupaj 414.692 kosov, tedaj 135.692 kosov manj kakor meseca januarija. Nadalje je bilo vpeljanih 3.866 butar žagavničic (tavolette), tedaj 1.789 butar manj kakor m. januarija; in pa 3.242.904 za sode, tedaj 194.036 manj, kakor m. januarija.

— Vstal od mrtvih. Leta 1870 je bil mladi mož v departementu vogeškem poklican v vojske in se je vdeležil vojske z Nemci. V bitvi, v kateri so Francozje kazali podplate, bežal je tudi vojak, in da bi lože tekel, vrgel je od sebe telečnjak. Naposled je bil vendar vjet. Bil je posajen v nemško trdnjavo. Tu se je nekaj zaskalil, da so ga obsodili k petletnemu zaporu. Ženi o vsem tem ni nič pisal, ker ni znal vzeti peresa v roko. — V tem se je z ženo godila prememba. Telečnjak, ktereja je vrgel naš junak od sebe, je pobral drugi vojak, ki je imel slabšega, ter je tako slabo zamenjal za dobro. Ta vojak pa je bil ubit kmalu potem v bitvi. Preiskali so telečnjak, da bi izvedili, kdo je mrtev, našli so v njem pisanje vjetega vojaka, ktero je bilo poslano v njegovo vas. Vojak vogeški je bil zaznamovan med mrtve. Mlada njegova žena se je jako žalostila nad smrtjo moževa, pa ne posebno dolgo, še leto ne, in že je gledala, da bi dobila drugega tovariša na težavnem potu človeškega življenja. Omožila se je. Pa glejte vjetemu vogeškemu vojaku je bila dana milost, bil je poslan domov. Ko ženo vidi obedovati z drugim možem, je osupnil. Še bolj se je pa žena začudila, ko je zagledala pri durih — ranjkega moža. Kar nehala je jesti. Konec te storice je bil ta, da je prvi mož moral tožiti za svojo ženo, sodnija pa mu je dala ženo nazaj.

Listnica vrđništva.

G. J. B. v Trstu: Vaša ponudba nam je jako draga. Morda Vam bo mogoče ob enem vsak mesec naznanjati tržno ceno vpeljanega lesovja in drugih pridelkov, katerih v svojem pismu omenjate. Stroške Vam bomo z veseljem povrnili.

Eksekutivne dražbe.

27. marca. 1. Jož. Lubič-evo (3250 gl.) v Novomestu.

28. marca. 3. Fr. Žagar-jevo iz Labačev (1180 gl.) na Vrhniki. — 3. Juri Rant-ovo iz Martinvrha (815 gl.) v Loki. — 3. And. Mercina-vo iz Stareloke (690 gl.) v Loki. — 3. Luka

Klun-ovo iz Zlatneka (928 gl.) v Ribnici. — 3. Marj. Smuk-ove iz Vira (150 gl.) na Brdu. — 3. Fl. Rome-tovo iz Prevoj (1450 gl.) na Brdu. — 2. Vid Omahen-ovo (5012 gl.) v Zatičini. — 2. And. Lesar-jevo iz Sodražice (3350 gl.) v Ribnici. — 2. Fr. Žgur-ovo iz Poddraže (259 gl.) v Ipavi. — 2. Lud. Polak-ove (2760 in 600 gl.) v Tržiču. — 2. Ft. Vovk-ovo iz Hrastovega dola (184 gl.) v Zatičini. — 2. Jak. Žorž-evo iz Slapa (1450 gl.) v Ipavi. — 2. Jan Drganc-evo z Kravčevega vrha (1625 gl.) v Metliki. — 1. Gašp. Špeh-ovo iz Podgore (1233 gl.) v Loži. — 1. Peter Obreza-vo (1016 gl.) v Litiji. — 1. Jan. Klemenčič-evo (477 gl.) v Litiji. — 1. Jož. Lužar-jeva zapuščina iz Šmarne v Kamniku. — 1. Jan. Hrast-ova posestva (850, 880, 716 in 20 gl.) v Zatičini.

30. marca. 1. Jož. Lüllsdorf-ov mah (morast) (3592 gl.) v Ljubljani. — 1. Jož. Jerina vo blago iz Gorenje vasi v Planini.

Telegrafične denarne cene

21. marca.

Papirna renta 69.40. — Srebrna renta 73.70. — 1860letno državno posojilo 103.25. — Bankine akcije 966 — Kreditne akcije 227.50. — London 111.70. — Srebro 106.50. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.91.

Denarstvene cene.

19. marca.

Državni fond.		Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta		69.80	69.80
5% renta v srebru		73.90	74.—
Srečke (lozi) 1854. l.		98.—	98.50
„ 1860. l. cel.		103.75	104.25
„ 1860. l. petinke		108.50	109.—
Premijski listi 1864. l.		138.75	134.—
Zemljiščne odveznice.			
Štajarske po 5%		93.—	—
Kranjske, koroške in primorske po 5%		86.50	—
Ogerske po 5%		75.—	75.75
Hrvaške in slavonske po 5%		75.50	77.50
Sedmogradske po 5%		73.50	74.—
Delnice (akcije).			
Nacionalne banke		966	968
Unionske banke		126.50	127.—
Kreditne akcije		231.—	231.25
Nižoavstr. eskomptne družbe		870.—	—
Anglo-avstr. banke		137.50	138.—
Srečke (lozi).			
Kreditne po 100 gl. a. v.		169.30	170.—
Tržaške „ 100 „ k. d.		—	117.—
„ 50 „ „ „		53.50	—
Budenske „ 40 gl. a. v.		24.25	24.75
Salmove „ 40 „ „		32.25	32.75
Palfi-jeve „ 40 „ „		23.75	24.25
Clary-jeve „ 40 „ „		28.—	30.—
St. Genois „ 40 „ „		24.50	25.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „		20.50	21.—
Waldstein-ove „ 40 „ „		24.—	24.50
Srebro in zlato.			
Ces. cekini		5.28	5.20
Napoleonsd'or		8.92	8.88
Srebro		106.25	106.50

Najlepši, najcenejši
iz železa vlti

spominjki
(monumenti),
križi za altarje in veliki
križi za pokopališča,

izgotovljeni z najstanovitnejšimi, najbolj finimi barvami, s pravim, najbolj finim zlatom krasno pozlačeni (kakor jih sicer nikjer ne znajo delati), so — kakor že čez 20 let — še vedno na zbir v velikanski množini in različnosti ter po najnižji že trdno določeni ceni, ravno tako tudi c. k. priv. z železa vlti podlage (stala — mesto kamenitih) edino le pri

C. M. Pobisch-u.
mešč. trgovcu z železjem in lastniku privilegije
na Dunaji (Wien, Währingstrasse Nr. 7 in
njegovi zalogi križev (auf der Schmelz) nasproti vходу pokopališča

in se pošiljajo na vse kraje. Grobni napisi se izvršujejo čisto po želji p. n. naročevalcev ali z zlatom pisavo ali pa z izbuknjeno vlitimi in pozlačenimi črkami, kar najhitreje mogoče. Obrisi in zapisi cene se, ako jih kdo zahteva, brez odloga pošljejo.

(9—4)

